

## 14-САБАҚ

### ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА ЖҰМЫСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ (КІРІСПЕ, ТАҚЫРЫП ТАҢДАУ)

Сабақтың мақсаты:

1. Зерттеу жұмысының тақырыбын анықтау;
2. Зерттеу жұмысының жоспарын құру;
3. Зерттеу жұмысының материалын жинау.
4. Кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдері

Дипломдық жоба - университет бакалавриатында оқудың қорытынды кезеңінде орындалатын жазбаша бітіру жұмысы болып табылады.

Дипломдық жобаға мынадай талаптар тән:

- дипломдық жоба ғылыми-зерттеу сипатында болуы тиіс;
- дипломдық жұмыстың тақырыбы, мақсаттары мен міндеттері зерттеу мәселелерін шешумен тығыз байланысты болуы тиіс;
- дипломдық жоба студенттің есеп беру деректерін және басқа авторлардың жарияланған материалдарын елде де, шетелде де адал пайдалануын көрсетуі тиіс;
- дипломдық жоба нақты құрылымы, аяқталуы, материалды логикалық, дәйекті баяндау талаптарына жауап беруі, жасалған қорытындылар мен ұсыныстардың негізділігі болуы тиіс;
- дипломдық жобаның ережелері, тұжырымдары мен ұсыныстары жаңа статистикалық деректерге және қолданыстағы нормативтік актілерге, ғылым жетістіктері мен практика нәтижелеріне сүйенуі тиіс.

Дипломдық жобаны орындау мақсаты:

- 1) мамандық бойынша теориялық білімдер мен практикалық дағдыларды жүйелеу;
- 2) қарастырылып отырған мәселелерді шешу үшін ғылыми зерттеу мен эксперименттеу әдістемелерін меңгеру.
- 3) дипломдық жобаның тақырыбы өзекті, ғылым, техника және мәдениеттің заманауи күйі мен даму перспективасына сәйкес болуы керек.

Дипломдық жобаны жазу ретіне қойылатын талаптар:

Дипломдық жоба соңғы оқу жылы ішінде орындалады. Дипломдық жобаны жазу үшін әрбір студентке кафедраның ұсынуымен ғылыми жетекші тағайындалады, ол UNIVER жүйесінде көрсетіледі.

Рецензент ретінде жоғары оқу орындарының профессорлары, доценттері, оқытушылары мен ғылыми қызметкерлері, сондай-ақ басқа ұйымдардың жоғары білікті мамандары мен ғылыми қызметкерлері тағайындалады.

Дипломдық жобаның негізгі мазмұны шығармашылық ойын, зерттеу әдістерінің негіздемесін, есептеу әдістері мен компьютерлік технологиялар арқылы алынған есептеулерді, жүргізілген тәжірибелердің сипаттамаларын, оларды талдау мен қорытындыларын, нұсқаулардың техникалық-экономикалық салыстыруын толық ашып, иллюстрациялар, графиктер, эскиздер, диаграммалар, схемалар және т.б. өңделуі керек.

Дипломдық жобаның құрылымдық элементтері:

- титул парағы;
- реферат;
- мазмұны;
- кіріспе;
- негізгі бөлім;
- қорытынды (қорытындылар);
- пайдаланылған әдебиеттер тізімі;
- қосымшалар.

Казақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі рефераттарда:

- жұмыстың көлемі, иллюстрациялардың, кестелердің, пайдаланылған мәлімет көздерінің саны туралы ақпарат;
- жұмыстың мазмұнын сипаттайтын кілт сөздердің тізімі,
- жұмыстың мақсаты мен міндеттері, қолданылған әдістері мен қондырғылары, алынған нәтижелер мен олардың практикалық пайдаланылуы көрсетіледі. Реферат көлемі 1000 таңбадан аспауы тиіс.

Дипломдық жобаның мазмұны мыналарды қамтиды: кіріспе, барлық бөлімдердің, бөлімшелердің реттік нөмірлері және атауы, қорытынды, пайдаланылған әдебиеттер тізімі және дипломдық жобаның осы элементтері басталатын беттердің нөмірлері көрсетілген қосымшалардың атауы.

Кіріспеде дипломдық жоба тақырыбының өзектілігі, ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығының негіздемесі, қарастырылып отырған ғылыми мәселенің қазіргі таңдағы жағдайының талдауы, сонымен қатар дипломдық зерттеудің мақсаты, міндеттері және нысандары, теориялық және әдістемелік негізі мен практикалық базасы көрсетілуі тиіс.

Дипломдық жобаның негізгі бөлімінде орындалған жұмыстың мәнін, мазмұнын, әдістемесін және негізгі нәтижелерін көрсететін деректер келтіріледі. Дипломдық жұмыстың (жобаның) негізгі бөлімі бөлімдер мен бөлімшелерге бөлінеді. Негізгі бөлім үш бөлімнен тұрады: әдебиетке шолу, эксперимент әдістемесі, эксперимент нәтижелері және оларды талқылау. Тақырып бойынша әдебиеттерге шолу білім алушының арнайы әдебиеттермен негізді танысуын, оның дереккөздерден мәліметтерді жүйелендіру, оларды сыни тұрғыдан қарау, басқа зерттеушілердің бұрын жасаған бағалауын, тақырыпты қазіргі заманғы жағдайда ең бастысы анықтауды көрсетуі тиіс. Онда зерттелетін мәселенің мәні баяндалады, оны шешудің әр түрлі тәсілдері қарастырылады, оларға баға беріледі, студенттің өзіндік ұстанымдары негізделеді және баяндалады. Әдебиетке шолу нәтижесінде осы тақырып әлі ашылмаған немесе ішінара ғана ашылмаған, немесе сол аспектіде емес, сондықтан әрі қарай әзірленуді қажет етеді деген қорытындыға келтірілуі тиіс. Жұмыстың (жобаның) осы бөлімінің көлемі негізгі бөлім көлемінің үштен бірінен аспауға тиіс.

Екінші бөлім әдістемелік сипатқа ие және жұмыста қолданылатын зерттеу әдістері мен нақты әдістемелеріне арналған нұсқауларды қамтуы тиіс: зерттеу объектілерін, пайдаланылған экономикалық-математикалық модельдер мен компьютерлік бағдарламаларды, аспаптарды, жабдықтарды, қондырғыларды, эксперименттік зерттеулер жүргізілген кәсіпорындарды сипаттау, қолданылатын сауалнамалық сипаттамалар, тақырыпты метрологиялық пысықтау және т.б.

Негізгі бөлімнің барлық үш бөлімі бір-бірімен логикалық байланысты болуы тиіс. Негізгі бөлімнің мазмұны жұмыс тақырыбына дәл сәйкес келуі және оны толығымен ашылуы тиіс, бұл ретте тіл мен баяндау стиліне ерекше назар аудару керек.

Қорытындыда дипломдық зерттеу нәтижелері бойынша қысқаша тұжырымдар, қойылған міндеттердің толық шешілуін бағалау, зерттелген объекті бойынша нақты ұсыныстар болуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімінде жұмысты жазу кезінде пайдаланылған деректер туралы мәліметтер болуы тиіс, жұмыс мәтініндегі әрбір дереккөзге сілтеме болуы керек.

Қосымшаға дипломдық зерттеуді орындауға байланысты негізгі бөлімде көрініс таппаған материалдар енгізіледі.

Дипломдық жобада қабылданған шешімдер, барлық мәліметтердің нақтылығы мен объективтілігі үшін дипломдық жұмыстың (жобаның) авторы студент жауап береді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Оспан Е. Академиялық жазылым негіздері: Оқу құралы. – Алматы: «Білік» баспасы, 2020. – 340 бет.

2. Оспанов Е.Т. Академиялық жазылым: шағын эссе мен шағын зерттеу жұмыстарын жазу. – Алматы, Лантар Трейд, 2019 ж. -165 б.
3. Оспан Е. Эссе және оның түрлері: Оқу құралы. – Алматы: «ОНОН» баспасы, 2022. – 120 бет.
4. Динаева Б.Б., Сапина С.М. Академиялық сауаттылықтың теориялық және практикалық негіздері. Оқу құралы. Толықтырылған 2-басылым / Б.Б.Динаева, С.М.Салина. - Нұр-Сұлтан, 2020. - 200 бет.